

СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дзя: Мінск — 6.19, 17.36, 11.17; Віцебск — 6.12, 17.22, 11.10; Магілёў — 6.09, 17.25, 11.16; Гомель — 6.06, 17.21, 11.15; Гродна — 6.36, 17.49, 11.13; Брэст — 6.34, 17.53, 11.19.

МЕСЯЦ:
Першая квадра 3 кастрычніка

ІМЯНЫ:
Івана, Іваненкі, Палісены, Іраіды, Андрэя, Літэра

ЗВЯЗДА

КАСТРЫЧКА 1992 г.
аўторак, № 199 (21977)
цана 1 рубель

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ●

ВОЗГАДАС

ПАДПІСКА У ПАДАРУНАК

Надоўга запамінацца мінулае свята — Дзень памылых людзей — былым супрацоўнікам Дзяржаўскага аддзялення Беларуска-прамбанка. Пасля пераходу ад рэдакцыі банка дапамогу ў дзясяты разоў больш за дзяржаўную — 3 тысячы рублёў. А яшчэ за самаварам з пачасткам у працяглым Галіна Бярулева ўручыла кожнаму з іх асабістую падпіску кватэры на «Звязду».

АЛІМПІЙЦЫ ЗБІРАЮЦЬ УЗНАГАРОДЫ

Даўноўрады аваяцкі і апладыменты гэтым людзям не прымыкаюць. Шмат разоў «эрывалі» яны і ў алімпійскай Барселоне. Нагадаем яшчэ раз: там, на чарговых Гульях XXIV Алімпіяды ў складзе зборнай Садружнасці Незалежных Дзяржаў выступала больш чым 60 падарункі супрацоўнікі Рэспублікі Беларусь. Са сталіцы Каталоніі нашы прадстаўнікі прывезлі багаты ўрадавы ўзнагароды — 27 залатых, сярэбраных і бронзавых медалёў. А гімнаст Віталь Шчырма наогул здзейсніў набываючы да гэтага часу спартыўнае подзвіг, заваяваўшы на адыі Алімпіяды 6 медалёў вышэйшай пробы.

І на гэты раз аваяцкі і апладыменты тучалі падскіпаючы Беларусь да дзяржаўнага акадэмічнага

ІДЗЕ ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ

МІНСК. У горадзе намічана праграма прыватызацыі муніцыпальнай уласнасці, згодна з якой на 1992—93 гады прыватызацыя да прыватызацыі 273 аб'екта, з іх 116 — у гандлі. Асноўная форма будучай уласнасці — арында з выкупам або стварэнне акцыянерных таварыстваў. Пакуль што прыватызацыя 61 аб'ект, аднак у гарвыканкам разлічваюць, што ў бліжэйшыя два гады эканоміка Мінска сур'ёзна зменіцца.

У ХОДЗЕ ВІЗІТУ ВЯЧАСЛАВА КЕБІЧА У АўСТРЫЮ ДАСЯГНУТА ДАГАВОРАНСЦА АБ ВІДЗЫЛЕННІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ БУЙНОГА КРЭДЫТУ.

ВЕНА (Кар. ІТАР — ТАСС). Аляксандр Кузьмін. У Вене абдзілілі перагаворы паміж Старшынёй Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаславам Кебічам і федэральным канцлерам Аўстрыі Францам Враніцкім.

На сустрэчы былі дэталёва абмеркаваны пытанні міждзяржаўнага супрацоўніцтва, умацавання ўзаемных сувязей. У выніку перагавораў быў падпісаны Мемарандум аб супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Аўстрыйскай Рэспублікай. Важнейшым пунктам гэтага дакумента а'явілася дагаворнасць аб прадстаўленні Беларусь безлімітнага крэдыту з мэтай рэфармавання эканомікі рэспублікі. Прэдугледжваецца, што ў першы пяць гадоў памеры гэтага крэдыту складуць 5 млрд. швейцарскіх франкаў (каля паўмільярда долараў). Выдзяленне крэдыту тут разглядаецца як беспрэдацэдэнтны крок аўстрыйскай кіравніцтва і з'яўляецца з імкненнем Аўстрыі да супрацоўніцтва з Рэспублікай Беларусь.

У ВЯРХОУНЫМ САВЕЦЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Напярэдадні адкрыцця савецка-амерыканскай навуковай канферэнцыі «Новыя матэрыялы і тэхналогіі ў трыбалагіі» Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч сустраўся з групай вядучых спецыялістаў ШТА ў галіне рэсурсаабарачэння.

Кіраўнік парламента расказаў аб асаблівасцях гаспадарства і палітычных і эканамічных становішчы ў рэспубліцы, аб праблемах беларускай навуцы, высока ацаніў працы навукоўцаў, якія створылі сувязі паміж Беларусі і краінамі СНД.

5 кастрычніка Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч прыняў Нацвышэйшага чына. Паўночнаамерыканскага прадстаўніча ШТА ў Рэспубліцы Беларусь Дэвіда Суорна і меў з ім працяглы гутарку аб развіцці беларуска-амерыканскіх сувязей.

ПРАС-СЛУЖБА ВЯРХОўНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ — БЕЛІНФАРМ.

АБМЕЖАВАЛІ?

НАВАГРУДАК. (А. Дук). Закладаюцца жыхары Гродна ростам значна менш за астатніх гарадзян, якія прыбываюць з іншых краін СНД, без камандзіроваўчых пасведчанняў на тэрмін больш двух сутак. Выключэнне прадугледжана для арганізаваных груп турыстаў. Акрамя таго, рэкамендавана прадпрыемствам і арганізмам, якія маюць ведамасныя гасцінцы, умацаваць кантроль за парадкам пражывання ў іх інашародцаў.

НЕЗАЛЕЖНЫ ПРАФСАЮЗ ГАРНЯКОў — СУПРАЦЬ ПРЭМ'ЕРА

Са скаргай на ўрад рэспублікі звярнулася выканаўчае бюро Незалежнага прафсаюза гарнякоў Беларусі да Старшыні ВС С. Шушкевіча ў адкрытым лісьце, якое даслана ў рэдакцыю.

Справа датычыцца нядаўняй паставы Саўміна наконт распрадажніцы сродкамі сацыяльна-га страхавання. Яны заўсёды знаходзіліся ў руках прафсаюзаў. Але, згодна з прымірэнням, прафсаюзы, якія належаць функцыям грамадскага кантролю за ўказанымі сродкамі. І толькі, як адзначылі ў Федэральным прафсаюзе Беларусі, меркавалася, што гэтыя сродкі «прыбярэць» адпаведныя дзяржаўныя органы; павінна была выйсці і спецыяльная пастава ВС наконт гэтага, чаго, як зразумела ўжо, не было зроблена. Карцей, прафсаюзы (так званыя афіцыйныя) па-ранейшаму кіравалі тым фондам, які, між іншым, фарміруецца за кошт адлічэнняў прад-

ІДЗЕ ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ

МІНСК. У горадзе намічана праграма прыватызацыі муніцыпальнай уласнасці, згодна з якой на 1992—93 гады прыватызацыя да прыватызацыі 273 аб'екта, з іх 116 — у гандлі. Асноўная форма будучай уласнасці — арында з выкупам або стварэнне акцыянерных таварыстваў. Пакуль што прыватызацыя 61 аб'ект, аднак у гарвыканкам разлічваюць, што ў бліжэйшыя два гады эканоміка Мінска сур'ёзна зменіцца.

БУДЗЕМ ЧАКАЦЬ ГАДЗІНЫ «ІКС»

Калі ў сродках масавай інфармацыі прагучала павадленне аб тым, што з кастрычніка распрададзены Міністэрства фінансаў і Нацыянальнага банка Беларусь спынена хаджэнне савецкіх рублёў у грамадзянства і Літвой і Украінай рэальных рублёў, гэта выклікала ў нас неадназначную рэакцыю. Аспэкт сцягвалі, што гэта часова мера, выкліканая ўвядзеннем суседнімі краінамі сваіх нацыянальных валют. Песісты ж прадказвалі: «Паглядзіце, хутка дзейнасць савецкага рубля закончыцца на ўсёй тэрыторыі Беларусі, што фактычна будзе азначаць выхад з так званай рублёвай зоны».

Мінула некалькі дзён, і з вылікай доляй упэўненасці можна сцвярджаць, што пэсісты ўзялі верх. І хоць старшыня праўлення Нацыянальнага банка РБ Станіслаў Багданкевіч заявіў, што пытанне аб выхадзе (або нявыхадзе) Беларусі з рублёвай зоны вырашыцца толькі 22 кастрычніка, у кулуарах гэтага банка ўсё больш пастойнае цыркулюе думка аб пачатку, скажам так, гадзіны «ікс» 10-га або ў крайнім выпадку 15 кастрычніка.

Усё гэтым сведкам канца рублёвай эпохі ў нашай рэспубліцы можа служыць і той факт, што ўжо некалькі дзён мы наўмысна не воім са сталіцы Расіі ніякіх грошай, акрамя «зайчыкаў», якія там друкуюцца.

Многія, нават у нашай паўлаўскай «абомацы», гатовы любыя перамены ў сферы фінансаў лічыць грашовай рэформай і ўсім яе непрадказальным вынікам. Таму перад кожным з нас узнікае пытанне — што рабіць са сваімі савецкімі грашамі ў іх, якія засталіся? Сярод беларускіх банкіўскіх работнікаў не існуе адзінай думкі наконт гэтага, аднак спецыяльна для нашых чытачоў мы спрабавалі некалькі магчымых сітуацый.

СІТУАЦЫЯ ПЕРШАЯ. ХУТКА ТРАЦІЦЬ УСЕ САВЕЦКІЕ РУБЛІ, ЯКІЕ ЕСТЬ НА РУКАХ, ПАКІДАЮЧЫ ТОЛЬКІ «ЗАЙЧЫКІ». ГЭТА З-ЗА АПАСЕННЯ: ПАДЗЕННЯ КУРСА РУБЛЯ. ХОЦЬ ПАТРАЦІЦЬ САВЕЦКІЕ ГРОШЫ МОЖНА ПАЗНЕЙ, ПАЕХАВШЫ ў любое месца на тэрыторыі Расіі. Аднак такое выйсце падыходзіць толькі пры поўнай упэўненасці выхадзе рэспублікі з рублёвай зоны.

Кар. «Звязда».

І ЗНОУ ПЛОМОР НА РЭФЕРЭНДУМ

ГРОДНА. (А. Дук). На галоўнай плошчы горада адбыўся мітынг у падтрымку рэферэндуму. Аб сітуацыі ў рэспубліцы, якую не здымаюць выправы пярэшні ўрад і Вярхоўны Савет, гаварылі ў прыватным кіраўнікі і актывісты ВБФ, БСДГ, Саюза палякоў Беларусі і іншыя.

На мітынг была прынятая заява, дзе выказана патрабаванне паставіць першым пунктам на будучай сесіі Вярхоўнага Савета пытанне аб рэферэндуме, тэрмінова прывесці да прысягі на вернасць Беларусі ўсіх афіцэраў. Азначана неабходнасць вырашэння пытанняў аб абароне статусу беларускай мовы як дзяржаўнай, павелічэнні мінімальнага ўзросту зарплатаў і пенсій, тэрміновым вывадзе расійскіх войскаў з тэрыторыі рэспублікі і спыненні прыёму войскаў, якія вяртаюцца з Германіі.

Вячаслаў Кебіч і канцлер Аўстрыі Франц Враніцкі адкрываюць крэдытную лінію для Беларусі

ЗАВЯРШЫЎСЯ ВІЗІТ УРАДАВАЙ ДЭЛЕГАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ НА ЧАЛЕ З ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРАМ ВЯЧАСЛАВАМ КЕБІЧАМ У АўСТРЫЮ

(Публікуем матэрыялы агенцтва ІТАР—ТАСС аб гэтым візіце).

♦ ПАПІСАНЫ МЕМАРАНДУМ АБ СУПРАЦОЎНІЦТВЕ ПАМІЖ РЭСПУБЛІКАЙ БЕЛАРУСЬ І АўСТРЫЯ. ♦ АўСТРЫЯ ВІДЗЫЛЯЕ БЕЛАРУСЬ ПЯЦЬ МІЛЬЯРДА ШВІЙЦАРСЬКАГА (КАЛЯ 500 МІЛЬЯНА АМЕРЫКАНСКІХ ДОЛАРАў) ДЛЯ МАДЭРНІЗАЦЫІ ЭКАНОМІКІ.

У ходзе візіту Вячаслава Кебіча ў Аўстрыю дасягнута дагаворнасць аб выдзяленні Рэспубліцы Беларусь буйнога крэдыту.

ВЕНА (Кар. ІТАР — ТАСС). Аляксандр Кузьмін. У Вене абдзілілі перагаворы паміж Старшынёй Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаславам Кебічам і федэральным канцлерам Аўстрыі Францам Враніцкім.

На сустрэчы былі дэталёва абмеркаваны пытанні міждзяржаўнага супрацоўніцтва, умацавання ўзаемных сувязей. У выніку перагавораў быў падпісаны Мемарандум аб супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Аўстрыйскай Рэспублікай. Важнейшым пунктам гэтага дакумента а'явілася дагаворнасць аб прадстаўленні Беларусь безлімітнага крэдыту з мэтай рэфармавання эканомікі рэспублікі. Прэдугледжваецца, што ў першы пяць гадоў памеры гэтага крэдыту складуць 5 млрд. швейцарскіх франкаў (каля паўмільярда долараў). Выдзяленне крэдыту тут разглядаецца як беспрэдацэдэнтны крок аўстрыйскай кіравніцтва і з'яўляецца з імкненнем Аўстрыі да супрацоўніцтва з Рэспублікай Беларусь.

На прапашоўнай прэс-канферэнцыі кіраўнік урада Рэспублікі Беларусь Вячаслава Кебіч у Вену перагаворы былі пачатымі. Ён адзначыў, што сёння ўжо «небаварожна» азіліць Еўропу на Захад і Усход. Асноўная мэта Беларусі — інтэграцыя ў рамках агульнаеўрапейскага працэсу.

Характарызуючы адносіны паміж дзяржавамі ў межах СНД, Вячаслаў Кебіч заявіў, што для Беларусі важнейшым з'яўляюцца прыярытэты адукацыі, навуцы і культуры, а не эканамічныя праблемы. Ён адзначыў, што для Беларусі важнейшым з'яўляюцца прыярытэты адукацыі, навуцы і культуры, а не эканамічныя праблемы. Ён адзначыў, што для Беларусі важнейшым з'яўляюцца прыярытэты адукацыі, навуцы і культуры, а не эканамічныя праблемы.

АКТУАЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

Адраджэнне на папалішчах

Другое нараджэнне перажывае сёння Калодзі і Сельца — сумна вядомыя ўсёй папалішчэ ў Гомельскай раёне. Імца пахне гарам, чорнымі савецкімі стаяць дрэвы ў навакольных лясах, напамінаючы аб вогненнай смерці, што прайшла тут. Але на гэтым змрочным фоне прабіваецца ўжо, бярэ сваё новае жыццё. Вёска адбудоваюцца літаральна на вачах, таму што ўзялася за гэта ўся рэспубліка.

Урадам устаноўлены тэрміны: тры месяцы на ачытку пад ключ абодвух пасёлкаў. Сёння тут працуюць каля сямісот чалавек. Для будаўнікоў, якія хутчэй і лепш за іншых звыклі да хатэлі і навакольных будынкаў, раўняльным установам грашовых прэміі іх, папалішчэ і трыццаці тысяч рублёў.

Тэмп будаўніцтва аб'яўляюць, усяляючы ў людзей надзею. Лі свайго будучага дома мы сустрылі яго гаспадыню Ніну Дзячэньку. Яна і цяпер не можа гаварыць без слёз.

— З палаючай хаты мы ледзь выбеглі. Сякое-такое адзенне выкулі на агорд, дык і тое згарала. Засталіся ў чым сталі. Каб не дапамог мисловым улад, урада рэспублікі, то з голуду і без адзення прапалі б.

— Мы заздзілілі і амаль усе рабінны ІМК, — гаворыць начальнік штаба будоўлі, на месці старшын аб'яднання «Магілёўабсельбуд» Аляксандр Селізнёў. — Кожнай з іх даручылі пабудаванне па аднаму катэджу з усім комплексам навакольных будынкаў. Мясцовыя, гаспаўка, узялася будаваць тры дамы і лазню. Цэнтрылізавана завезлі ўсе матэрыялы. Працуем ад цяжкіх да лёгкіх, будзем выхадзіць. Тут жа і жывуць, хто ў навакольных вёсках, хто ў армейскіх палатках. Усе разумеюць, што людзям, якія засталіся без жылля, трэба хутчэй даць яго.

— Будаўнікоў Светлагорскага трэста, якія таксама звязаныя асноўныя работы, стрымліваюць санітарны-землянікі са Светлагорскага мантажнага ўпраўлення, — скардзіцца на-

Франц Враніцкі выказаў задавальненне ўзмацненнем палітычнай пазіцыі Беларусі, яе імкненнем да дасягнення згоды ў межах СНД і ўмацавання сувязей як з Расіяй, так і з еўрапейскімі дзяржавамі.

Кіраўнік урада Беларусі наведваў аўстрыйскі парламент, сустраўся з дэпутатамі. У ходзе гутаркі былі закрануты пытанні ўмацавання парламенцкай дэмакратыі, развіцця кантактаў паміж дэпутатамі краінаў.

Кіраўнік урада Беларусі наведваў аўстрыйскі парламент, сустраўся з дэпутатамі. У ходзе гутаркі былі закрануты пытанні ўмацавання парламенцкай дэмакратыі, развіцця кантактаў паміж дэпутатамі краінаў.

Кіраўнік урада Беларусі наведваў аўстрыйскі парламент, сустраўся з дэпутатамі. У ходзе гутаркі былі закрануты пытанні ўмацавання парламенцкай дэмакратыі, развіцця кантактаў паміж дэпутатамі краінаў.

Кіраўнік урада Беларусі наведваў аўстрыйскі парламент, сустраўся з дэпутатамі. У ходзе гутаркі былі закрануты пытанні ўмацавання парламенцкай дэмакратыі, развіцця кантактаў паміж дэпутатамі краінаў.

У будынку міністэрства эканамічнай сувязей

у будынку міністэрства эканамічнай сувязей

Аляксандр Кузьмін. У Вену перагаворы паміж Старшынёй Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаславам Кебічам і федэральным канцлерам Аўстрыі Францам Враніцкім.

На сустрэчы былі дэталёва абмеркаваны пытанні міждзяржаўнага супрацоўніцтва, умацавання ўзаемных сувязей. У выніку перагавораў быў падпісаны Мемарандум аб супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Аўстрыйскай Рэспублікай. Важнейшым пунктам гэтага дакумента а'явілася дагаворнасць аб прадстаўленні Беларусь безлімітнага крэдыту з мэтай рэфармавання эканомікі рэспублікі. Прэдугледжваецца, што ў першы пяць гадоў памеры гэтага крэдыту складуць 5 млрд. швейцарскіх франкаў (каля паўмільярда долараў). Выдзяленне крэдыту тут разглядаецца як беспрэдацэдэнтны крок аўстрыйскай кіравніцтва і з'яўляецца з імкненнем Аўстрыі да супрацоўніцтва з Рэспублікай Беларусь.

На прапашоўнай прэс-канферэнцыі кіраўнік урада Рэспублікі Беларусь Вячаслава Кебіч у Вену перагаворы былі пачатымі. Ён адзначыў, што сёння ўжо «небаварожна» азіліць Еўропу на Захад і Усход. Асноўная мэта Беларусі — інтэграцыя ў рамках агульнаеўрапейскага працэсу.

Характарызуючы адносіны паміж дзяржавамі ў межах СНД, Вячаслаў Кебіч заявіў, што для Беларусі важнейшым з'яўляюцца прыярытэты адукацыі, навуцы і культуры, а не эканамічныя праблемы. Ён адзначыў, што для Беларусі важнейшым з'яўляюцца прыярытэты адукацыі, навуцы і культуры, а не эканамічныя праблемы.

У інтэрв'ю, дадзеным перад адлётам карэспандэнту ІТАР—ТАСС, Вячаслаў Кебіч заявіў, што ўсе перагаворы ў Аўстрыі былі плённымі. Яны праходзілі ў атмасферы ўзаема-

У Мінску 4 кастрычніка на стадыёне «Дынама» доллар купілі па 300 рублёў.

ВЯДЫЕ ФАКТЫ

Драматычны падзеі 1991 года з'яўляюцца магчымымі вынікам разорвання кожнага пратэстаў на атрыманне Нобэлеўскай прэміі Ірыны. Агульнае, колькасць кандыдатаў — індывідуальных і арганізацыйных — складала 115, а сума грашовых узагароджванняў за прэмію вырасла да 1,25 мільяна долараў ШТА. Кандыдатам з найбольшымі шанцамі лічыцца Валянціна Гавела — былая прэзідэнта Чэхаславакіі. Сярод іншых — кандыдата на прэмію — прэзідэнт ШТА Дыяна Буш, прэзідэнт Расіі Барыс Ельцын, канцлер ФРГ Гельмут Коля, прэзідэнт Егіпта Хасні Мубарак і прэм'ер-міністр Ізраіля Іцхак Рабін.

Выбарнікам будзе аб'яўлены 16 кастрычніка ў Оспе.

Паводле паведамлення міністэрства ўнутраных спраў ФРГ, колькасць немцаў, што перасяліліся ў Германію з краін СНД і Усходу ў Еўропу, пачала змяншацца. Са студзеня па канец верасня гэтага года зарэгістравана больш чым 140 тысяч перасяленцаў, у той час як у 1990 і 1991 гадах аналагічныя лічбы складалі адпаведна 337 і 166 тысяч.

Услед за імклівым зніжэннем курсу рубля на валютнай біржы курс долара на «чорным» рынку хутка павышаецца.

Сённяшні марак кампенсаций за ўрон здароўю атрымае 59-гадовы жыхарка баварскага горада Нюрнберга Інге Ян. Яна перамагла ў аперцыі на страўніку з'явіўшыся ў 70-х гадах. Яна перамагла ў аперцыі на страўніку з'явіўшыся ў 70-х гадах. Яна перамагла ў аперцыі на страўніку з'явіўшыся ў 70-х гадах.

Услед за імклівым зніжэннем курсу рубля на валютнай біржы курс долара на «чорным» рынку хутка павышаецца.

Выбар і якасць

компьютеры IBM PC/AT-286, 386SX, 386DX

принтеры MICROLINE 183, CP 136

телефаксы SAMSUNG FX-2310 (100 нумароў памяці, таймер), PANASONIC KX-50B

ксераксы (ф. А4)

электронныя пішучыя машыны OLIVETTI

відеоманітафоны (Японія)

Dainova Co. Ltd. (0172) 217-408, 217-903, 588-704 (аўтаінф.)

Стрэл участковага

«З мацінскім болем пра-
шу разабрацца ў дзімкім учы-
ску ўчастковага інспектара мі-
ліцыі Купрыянчыка. Прашу ад-
міністральнае разшуканне пра-
куратуры аб спыненні кры-
мінальнай справы супраць яго.
Ён зрабіў майго сына інвалі-
дам другой групы, хоць мог і
не страляць у яго, а толькі на-
кастыляць па шыю».

Так пісала гамялячанка
Л. Талкачова ў пракуратору
вобласці і рэспублікі. Ёе пісь-
мо не апаўдалі аб трагедыі,
якая адбылася летась, а кры-
чалі: людзі, пакараце вінава-
тага міліцыянера, які падняў
пісталет на сына! Дзе справяд-
лівасць?

Каб устанавіць ісціну, наро-
дны суд Навабеліцкага ра-
ёна ў Гомелі даваўся нямала
паправаў, пераглядаў і
смысл розных «вузелькаў». І
ён вынес прысуд: накіраваў
Сяргея Талкачова на тры гады
пазбаўлення волі ў выпраўлен-
на-працоўную калонію ўмо-
ненага рэжыму.

Яго касачынная скарга ў ка-
легію абласнога суда па кры-
мінальных справах аб змячэн-
ні пакарання пакінула без за-
давальнення. Дык як жа тады
атрымалася, што ўчастковы ін-
спектар параніў юнака, зрабіў
яго лапчыстым інвалідам, а
суд, да таго ж, уяўна перапе-
шаў у турму?

Каб зразумець гэтую няпра-
стасць, трэба вернуцца да па-
дзей больш як гадовы даў-
насці. А яны былі такімі.

Семінацыйнае месца вы-
творчата аб'яднання «Агра-
прампрам» Сяргей Талкачов
знаходзіўся ў водпуску, які
ўзяў за свой кошт: трэба было
адрамантаваць машыну. За
сваёй таварышчай работай са-
стаў ён закончыў параўнальна
хутка, пасля чаго на жалезным
«кані» гоўсці па гораду. Уда-
ліўся рамонту вышлі абшчы-
спітнікі, але Юрый Мельні-
чын ад выпіўкі катаргарына
адмовіўся, і заўважана парня
для Сяргея і яго таварыша
Юрыя Марудзіна аказалася
прэзмернай.

Выпіваў у падвале шматпа-
варковае дома, дзе жыў
Сяргей. Справа гэта была пры-
чына: той сабраў нямала за-
біраў перакульці чарку-дру-
гую, пагуляў у карты. Ваўчы-
гледзілі на гэта спакойна, бо
нічога шкоднага ў такіх дзе-
ях сваіх дзяцей не бачылі.
Праўда, у той раз маці Сяргея
Любоў Мікалаўна ўсё-такі ў-
падвал збіраўся: падвышчы-
шы хлопца заўважыла, што там

вяселліся, узніклі сапраўдны
жаргал. Але замест таго, каб
пагаварыць з сынамі спакойна
і збавіць яго дадому, яна ска-
чала трохіроўны слоў і рэшт-
камі піла і бразнула яго воб-
сць. Як адрагавула на гэта
Сяргей? Садраў з галавы маці
шпакі і таксама шпурнуў на
зямлю. А потым пачаўся ўсё-
раўна выбрык, паграбаван-
няў да яго валасоў, паграбав-
няў грошы за разлітае піва.

Маці кінулася наўцёкі. І,
напэўна, свечасова. Бо харак-
тар свайго сына ведала добра.
Вучыцца ў школе ён ленаваў-
ся, затое выбрык розных бы-
ло столькі, што іх хапіла б не
на аднаго такога падлетка:
шкіт разово разглядаўся на ка-
місіі па справах непавянале-
ці, на ўліку якой знаходзіўся
з 1985 года. За што? На могіл-
ках са сваім сяброўкам ушчот-
размаляваў два помнікі. На
заводе кініўшы вырабаў, куды
завёз праз агародку, у адным
з цэхаў нейкай вадкасцю за-
леж абсталяванне. Учыніў кра-
дзеж дэзертажніка маёмасці, піў
гарэлку. Удзяў з сабрам за-
кацілі ў іх матэрыялы, што
стаяў на судзіцях у вуліцы, ра-
збіраў яго. Урон гаспадару да-
ваўся кампенсаваць бацькам.

Караеці кажуць, Сяргей
Талкачова добра ведалі і ў мі-
ліцыі, і ў наваколі.

Вос і ў той раз, як толькі
маці хушыла рэзавалася па
падвала, ён сышоў выцягнуў з
падвалі свайго сына, які потым
вызначыў эксперт-криміналі-
ст, самаробнае эксперта, зробленае
на тыпу старажытнай дульна-
заряднай зброі, і сказаў Юрыю
Марудзіну:

— Пойдзем прагуляемся.

Той з гатунаццю ўзяўшы на
плячо лом.

Куды ж накіраваўся хлоп-
чы? Да школы, дзе раней
вучыўся Сяргей і якую кінуты, за-
кончыўшы восьм класаў. З
якой мэтай? Вос як раскаваў
пра гэта настаўнік Аляксандр
Мікалаевіч Палабавіч:

— Мы працавалі ў другую
змену. Дзяцінны прыбылі к
кабінет географіі на першым па-
версе, каб пасля ўрока я за-
шоў туды. Рэптам чуў, быццам
нехта вонку ў суседніх
класах ёсць. Забіраў туды і
бачыў настаўніка дзеля руж-
бы. Сяргей Талкачов заду-
хаваным і загаваным ішчы, по-
тым і сам пайшоў у кабінет.
— А я заўважыў, — пры-
гаварыў яго расказ другі настаўнік
Павел Васільевіч Уласаў, — як
Талкачова аддаваў ад школы
яго знаёмы Кузьмяню. Ён
адшоў, а потым вярнуўся і
пачаў прыкладам трэшчыць
вакны. Дванаццаць штук рэ-
залаў.

Калі некалькі вучанца выхо-
дзілі са школы, ачмураў ад
спіртнога Талкачов цэлую і ў
іх. Яны ўжывалі разліцеліся,
нібы тым перападзанням ве-
раб?

Між іншым, за ўсім гэтым
дзікуствам свайго сына на-
пісала і маці Любоў Мікалаў-
на, якая не адважылася ўста-
маваць яго. Яна пачыла за
лепша пазвацца па тэлефоне
ўчастковаму інспектару міліцыі
Барысу Піліпавічу Купрыянчы-
ку: сын п'яны, у яго рукаў
ружжы, ёсць ваконы ў школе.
Той адказаў, што яму пра гэта
паведамілі ўжо з райадзе-
ла ўнутраных спраў, куды за
дапамогай звярнулася са шко-
лы. Каля школы Барыс Пілі-
павіч сустраў Любоў Мікалаў-
на, якая паскардзілася, што
Сяргей не слухае яе.

— А што калі? — захва-
лялася маці Сяргея.
Міліцыянер махнуў рукой і
пачаў наўсустрач навідава-
цца. Ён ведаў непарадкавал-
насць паводзіў людзей у такіх
стане і насяроджыўся, калі
убачыў, што наўсустрач яму па-
полі кроць дзве п'яных хлоп-
цаў з ружжым і лямпа. Таму,
калі хлопцы наблізіліся да яго,
даў каманду:

— Кідай ружжой Рука за га-
лаву!

Каманду ён паўтарыў двой-
ма. Юрый Марудзін выканаў
яе, а Сяргей Талкачов, змяніў-
шыся ў тавары, пачаўся да
ружжы, якое той кінуты на зям-
лю.

— Не дурны, хлопцы! Буду

страляць! — папярэдзіў мі-
ліцыянер, але Талкачов зноўна
скасаваў прысуд:

— Страляць? У мяне?

І, скаціўшы ружжы, яшчэ
ва ўчастковага. Але той апа-
раваў яго, націснуўшы на кур-
чок пісталета раней на нейкай
доўлі секунды. Ён тут жа пера-
вёз па параненага, забраў у яго
з кішні нож, адвёртак, а ў Ма-
рудзіна пачаў з кулімі і вы-
кідаў «хуцкую», работнікаў
міліцыі і пракуратуры.

На гэтым можна было б ста-
віць кропк. Каб не пазіцыя
бацькоў Сяргея. Яны ўста кры-
вадушылі, ачмураў па-
вадзіўшы, ачмураўшы паво-
дзіўшы свайго сына: ён, маў-
ляў, у нас добры. Бацька, га-
лоўны інжынер «Аграпрампра-
ма» Леанід Андрэевіч Талка-
чов, які ўдзяваў сына на ра-
боту з сваёй арганізацыяй, за-
ўважыў: добры ў яго — ад нас
дрэзнае — ад грамадства, якое
яго выхавала.

Знаёмыя словы. Гаворачы
яе ў першы раз. Але калі
можна ўласныя грахі, хібы ў
выхаванні свайх дзяцей пера-
кладаць на плечы іншых?

Уладзімір ПЕРНАК.

КАСТРЫЧНИК

7—14. На Мядзельшчыне гэ-
ты тыдзень называўся «абі-
ным летам» (у адрозненне ад
амаль паўсядзняга «вясель-
скага»).

8. Іван Багаслоў («Багаслоў»,
«Шпэнтун»). Гэты дзень — апошняе
ўсё шчырае дэб'ютнае
зямляроба, бо зямля атрымлі-
вае за свае дэры небеснае
благаслаўненне не спадчына
малых людзей. Наўсустрач гас-
падар даказалі салінасць:
«Хто не дасее да Івана Ба-
гаслава, той не варты Божага
слова». Галоўнай прыкметай
дзяўчыны вясельскага вяс-
ска: «Іван Багаслоў дружны
раздасць».

10. Свят Францішак з ка-
ліцкага календара супадаў
часам, калі пачаўся палі: «А
свят Францішак шукае зяр-
ны ў полі мышы».

14. Пакроў (Пакровы, Пакро-
ва). Царква глумілася як па-
роў (пакрытае) Божай Маці.
Народ трагавіў гэты панядзелак
больш шырока: «Свят Пакроў
накрыў зямлю жоўтым, пі-
слом, малымі мідамі, а зям-
лю пусціў дрэва карой, паху
падом, дэзюку чапцом». Гава-
рылі, што зямля закрывае лета,
а Бог запячае зямлю —
пасля гэтага дзя і да вясні
не можа зноў зямлі скараб.

Пачатак зімоўвання скаціны ў
хляве: «Пакрова — зыркала ў
хляве карова». Пакроў ўспры-
маўся як надзеяны паказчык
надзеяў на доўгі аддалены
дзень: «Калі на Пакрова снег не
пакрые зямлю, то і на Каліда
не будзе снегу», «Якое над-
вор'е на Пакрова, такое і на
будзе ўсю зіму да вясні», «Ка-
ліда Пакрова — сям'я ўсёх
дзяўчынаў».

Святых тымчасова зямлю
накрыў тымчасова зямлю
і «малымі мідамі». З кожна боку ў
гэты дзень дэзюку чапцом, з та-
кога ж ён будзе дэзюку чапцом
ўсю зіму. Паўночным паўшар'ем
вядома прадказвае суровую зі-
му, а паўднёвым — мяккую, гі-
ную. Усе дзень — зіма будзе
мала снегу, заходзі — зіма
вельмі снежная.

Непарадзіў Пакрова вер-
жылі на замужжа. Небраты ў
фортух апалае лісце і вытрас-
цілі на зямлю — куды вецер
паясе, туды і замужжы ідуць. «А
Пакрова ўжо дэзюку чапцом».
Калі ж вецер не гатуе раз-
дзельна хату, то «Прадзіцкі
Пакрова — разе дэзюку, бы каро-
ва».

20. Дзень Сяргея. Лічыўся ў
асобных кутках пачатак зімы,
але за сапраўдны зямлі тую па-
ру, калі прысціснуць марозы дні
выпадае снег.

25. Дзень Марціна з права-
суднага календара меў сваё
прызначэнне: «Марцін сям'я — гу-
біцель гагатаў». «Гагата» — па-
тушчаны за лета жыт, якіх і
прысціснуць смелымі ці вельмі
прадасць.

29. Свят Лангін. Яму малілі-
ся збройныя на воцм, бо ён лі-
чыўся ў народзе лекарам па
такіх хваробах.

31. Дзень евангеліста Лукі.
Паўсюль спраўлялі вяселлі,
сваці задаваліся канстатывалі:
«На Лукаша — дэзюку наш».

На трэцім тыдні пасля Пакро-
ва, у суботу (дота непаставі-
ня), напярэдадні Зямтравы
дзя, па ўсёй Беларусі адна-
чаўся агуглены павінальны аб-
рад, вядомы як вясельны
«Зямтравы». Дзядзі, ці
«Зямтравы». Шмат дзе па-
мнілі абмяжываліся рытуальнай
вясельнай у хвае. Але ў многіх
мясцовасцях (у Барысавічы,
Вілейскім, Слоніміскім, Пінскім
і інш. паветах) ўсёй сям'ёй
ішлі на могілкі. Акідавалі ма-
гілы дэзюкам, камянямі, ста-
лі ці мянны крыж. Маліліся,
галасілі, звяртаючыся да ня-
божчыкаў, як да жыцця. Дома
рабілі павінальны стол. Садзе-
лі доўга, прытыліліваючыся
строгае парадку ў чаргаванні
страй, сярэд якіх былі любі-
мыя няхожычкі. Нельга бы-
ло паднімаць ліжыку ці квалек
ежы, якіх нязорком падлілі,
маўляў, мартыны імі пакрыс-
тоўца. З'яўленне яго не
будзе маўляў ўспрымаўся як
прылет душы продка.

НА ДВОР'Е

6 кастрычніка

Сёння ўдзень па рэспубліцы
чакаеца вясельнае надвор'е,
на большай частцы тэрыторыі
дзядзі, райадзельныя жон-
ны сней. Тэмпература паветра ў
Віцебску, Магілёве — 9—11, Мін-
ску — 10—12, Гомелі — 11—13.
Гродна — 12—14, Брэст —
14—18 градусаў цяпла. У ка-
стынны дзень сутак апады,
толькі ўначы 8 кастрычніка
першая без апады. Тэмпе-
ратура паветра 7 кастрычніка
уначы 4—9, удзень 8—13 гра-
дусаў цяпла. 8-га ўначы 1—4,
удзень — 6—11 градусаў цяпла.
Л. САНКЕВІЧ.
Інжынер-сіноптык.

Фабіян Шантыр

Анатоль МЯСНІКОЎ

Лёс і трагедыя наркома нацыянальных спраў Беларусі

(Працяг. Пачатак у № 196—198).

Разалюцыя з'езда была прынята аднагалосна.
У ёй, у прыватнасці, адзначалася:

«Усебеларускі з'езд, які сабраўся ў Мінску
Беларускім, абмеркаваўшы цяжкае становішча
краіны і Беларусі, замацоўваючы свае права на
самавызначэнне, заяўляе Беларускай рэвалю-
цыі, і павяржанае дэмакратычны рэспублі-
каў, і пад імям Беларускай зямлі дзеля
захаваўшы чыстасці Беларускай рэспублікі,
паставіўшы вылучыць са свайго складу орган
краёвай улады ў асобе Усебеларускага Са-
вета Сялянскіх, Салдацкіх і Рабочых Дэле-
гатаў, якому ўручыць кіраванне Беларуссю аж да
склікання Беларускага Устаноўчага Сходу».

У другой сваёй працы — «Адраджэнне Белар-
усі і Польшчы» — Аляксандр Цікевіч падвёў
наступныя вынікі работы з'езда:

«Абвешчаюцца на беларускай зямлі рэспублі-
канскі лад, значаюцца ў агульных рысах пра-
грама чыніцца Беларускай улада; намечашца
арганізацыя гэтай улады; пачаўся якой з'езд
адчувае надзвычайна ясна: на беларускай зямлі
павіна быць улада беларускага народа».

«Але сваядаснасць сваёй асобнасці і чыстасці
спрад дэпутатаў яшчэ не зусім крэпкая; у
іх яшчэ не дасяглася свядомасці поўнага права
на незалежнасць і незалежную самастойную
ўладу. Яны яшчэ бачылі гаспадарскага бача, і
дзеля гэтага Беларусь мясціцца імі толькі ў
Федэрацыйнай сувязі з Расей».

Сам ход з'езда, а яшчэ ў большай меры —
ягоныя дакументы не спадбаліся большавікам,
кіраўнікам Савета Народных Камісароў Заход-
няй вобласці і Заходняга фронту. К. Ландэр
падпісаў спецыяльныя ордэры аб разгон з'езда.
І гэты пры тым, што арганізатары яго, акрамя
афіцыйнага дазволу на правядзенне з'езда ад
тых жа Ландэра і Мяснікова, мелі яшчэ і
пісьмовыя пацвярджэнні ад народнага каміса-
ра па нацыянальных пытаннях І. Сталіна аб
тым, што паставіла з'езд дазважвае абавязкова
для Савецкай улады, а беларускі народ мае
права на самавызначэнне аж да аддзялення ад
Расіі. Больш таго, ранішай 18 снежня, усяго
праз некалькі гадзін пасля разгону з'езда,
І. Троцкі ў вярхоўе да саванікаў абвясціў, што
рабоча-саваніцкая Савецкі ўрад прызнаў аўта-
номную Беларусь.

«Гэта быў, — не сумняваюся А. Цікевіч,
самачыны акт улады на мясцох, уладзеўшых
у працэсе з'езда небяспек для свайго месца-
вага дарабыва».

Такім чынам, які і раней нарэшці Пецярбург,
так і цяпер стаўленіцы Масквы ў Беларусі, пра-
вадзілі вырашэння нацыянальных праблем
на былых акрайніх імперскіх дэпарта-
ментах, вяржачы адносна да ўсяго белару-
скага, нацыянальнага бачыліся ў кожным
кроку і Ландэра, і Мяснікова, і Бярсану. Не
хачелі яны прызнаваць і права «ўкраінскіх»
народаў на ўладу на месцах. На ўкраінскіх па-
рапейшаму насаджалі «ўкраінскі дух».

Праблемы ж пабудовы палітычнага жыцця
Беларусі, упарадкавання яго магла вырашыць
толькі беларуская нацыянальная ўлада. Фабіян
Шантыр гэта выказаў разумеў. Прауючы ў
гэтым часе ідэю галоўнай тэматычнай
працы — «Патрыястычнае нацыянальнае жыццё
для беларусаў і самаадзначэння народаў», ён
не сумняваўся, што толькі свая, беларуская ўлада
«на справядна беларускай зямлі забяспечыць
яго народу нармальнае цывільзавае жыццё,
заснаванае на справядных нацыянальных асно-
вах». Іх наш народ выпрацаваў на працягу
ўсёй сваёй багатай гісторыі, бяро і развіваў
ад пакалення да пакалення. І каб якая хутчэй
закончыць працу, Фабіян на пэўны час
адыходзіў ад палітычнай барацьбы.

IV.

Прыняжым і звыкажымы стан нашы, пага-
ду да ўсяго беларускага, нацыянальнага і
толькі з боку Расіі, а і ў нашым родным краі-
не бачыў, як кажуць, на ўласныя воку. Яго
гэта моцна прыгатавала, прымушала шукаць ад-
каз на звычайнае і разам з тым, складанае
пытанне: «За што?» Ён бачыў, прынамсі, і
іншае — памкненні невялікай групы людзей —
у большасці сваёй лепшых сыноў Бацькаўшчы-
ны — прысвечыць сваё адражэнне беларуска-
сці, паўстаць — у прамым сэнсе слова — на яе
абарону. Але іх не разумелі, да іх ставіліся з
пагардаю, больш таго — праследвалі, каралі,
кідалі ў карызны і ссылаў у Сібір... І тады
зноў узнікала яшчэ адно заканамернае пытан-
не: «Чаму?»

Перадаваў людзі свайго часу заўсёды былі
у кожнага народа. Яны выразаў, больш чужыя
адчувалі рытм жыцця, пульс і хвалю народных
спадзяванняў і настроў. Менавіта рытм, мена-
віта пульс, менавіта хваля, паколы, адчуццё
і зразумелі іх разам, у сукупнасці, яны —
спраўдзілі выказванне дум і памкненняў
народа — былі гатовы ажно да самазжыван-
ня. І не проста былі гатовы, а і ахваравалі
сабой. Як крова выдаты рускі пазт: «Тому в
истории мы тьму примеров слышим...».

А ў народнай памяці — самым верным і на-
дзейным «архівам» павялі і шанавання — такіх
самаахвараўнікі заставаліся і павіны заставаліся
навека.

Фабіян Шантыр, чуліва і неутаймоўная
душа якога білася ў пошуках адказаў на надзе-
ныя пытанні рэчаіснасці, ужо звыш дзесяці
гадоў не ведаў сабе спакою. Не ён не кідаўся ад
адной групы такіх жа няўраўнаважанаў людзей,
які сам, — да другой, не шукаў для сабе нейкай
там выгады, прывілей, кан'юнктуры... Яго ца-
нула ў вір жыцця, якое на старце дэкадзятга
стагоддзя прынесла чалавечтву столькі «сюр-
прызаў»! Браджэнне розумаў, пачатае за не-
калькі дзесяцігоддзяў да нашага стагоддзя,
дасягнула апошня ў 1917-м, які потым, звыш
шмідзесяці гадоў, памылкова апынаўся як «на-
ступленне новай эры чалавечтву».

Разалюцыя пачаў у родным краі Фабі-
ян Шантыр чакаў з вялікім непрыемнем. Ён
спадзяваўся, што абуджаны рэвалюцыйны белару-
скі народ ажыццявіць нармальнае свабодна, а ў
сваёй свабоды дзяржаўнага вызначэння. У змаган-
ні за беларускую дзяржаўнасць, які і ва ўсяля-
кай іншай барацьбе, ён веруў перш за ўсё ў
моц і надзейнасць народных сіл. Шантыр быў
упэўнены ў такіх жа сумленных беларусах, які
і сам. І каб хоць крыху дапамагчы тым масам,
якія павіны былі, на яго думку, пайсці за ім,
падтрымаць іх, разабрацца ў складанай і за-
блытанай сітуацыі, ён і ўзяўся за напісанне
працы «Патрыястычнае нацыянальнае жыццё для
беларусаў і самаадзначэння народаў».

На творчасці Фабіяна Шантыра натхніла
«Чытаць за прац А. Цікевіча і іншых аў-
тараў, якіх і вытрымлівае афіцыйныя дакументы,
даюцца з захаваннем мовы і стылю арыгіна-
лаў».

Знаёмства і асабістае сяброўства з перадавымі
людзьмі таго часу, і найперш такімі, як Максім
Багдановіч, Цішка Гартны, Алякс Гарун — а
аднаго боку, і Яўхім Карскі, Язэп Лёсік, Алякс-
андр Цікевіч — а другога. Творчасць як лі-
таратурную, так і навукова-даследчую, і да
гонура Фабіяна Гіларавіча ён вытрымаў вы-
прабаванне на годнасць і ў першай, і ў другой.
І як крывада, што на працягу тых жа сямі дзе-
сяцігоддзяў ягоныя імя і справы заставаліся
«засакраненымі» жорсткай і не жадаючай усту-
паць у аргументаваныя спрэчкі, іці на разумны
выправы камірамы партыйна-бальшавіцкай ідэа-
логіі і прапанаваў.

Аднак, на шчасце, і даследчыцкія працы, і лі-
таратурныя творы Шантыра і сёння гукаць све-
жа, актуальна, непарадана. І, гэта, вядома ж,
не выпадкова: сапраўднае творчасць непаду-
ладна часу.

Кніжка «Патрыястычнае нацыянальнае жыццё
для беларусаў і самаадзначэння народаў» — не-
вялікая, яе памер усяго толькі 21 старонка.
Яна ўбачыла свет у верасні 1918 года ў друкар-
ні З. Барнака ў Слуцку. Гэта быў час, калі
нацыянальны рух у нашым краі, нагледжаны да
но, што значная частка яго знаходзілася пад
акупацыяй, быў яшчэ моцна і актыўны. І тым
не менш, ён меў патрэбу ў шырокай, пас-
праўднай народнай падтрымцы. А каб народ
падтрымаў рух, ён павінен ведаць канкрэтную
сітуацыю, мець веды аб той нацыянальнай
справе, за якую і вялі барацьбу лепшыя сыны і
дочкі Бацькаўшчыны. Дарэчы, вяды, пака-
зваю беларусам мэты і заданні нацыянальнага
руху і ўзяўся Фабіян Шантыр.

Ужо ў першым невялікім раздзеле — свая-
го роду ўступе — Шантыр выразаў вызначнае
свае пазіцыі ў пытанні: «Ці ёсць такі народ —
беларусы?». Як не горка і не смешна, калі мы
пачынаем гаварыць аб адражэнні беларускага
народа, аб патрэбе для яго нацыянальнага і
палітычнага жыцця, нам задаюць пытанне: ці
мы, беларусы, у сапраўдзасці ёсць жывы на-
род, ці не маем мы намеру стварыць нейкую
штучную нацыю і штучнае палітычнае ўладар-
ства? Хоць кожны добра ведае, што нацыя —
гэта не прадукт творчасці чалавечай, а прадукт
творчасці прыроды, што штучнай ані мовы, ані
псіхіфікацыі тып чалавека ніхто не можа ста-
рацца, і што нармальнае палітычнае ўладарства
можа быць толькі там, дзе ёсць аднародная
маса па сваёй бытавовай, культурнай і гра-
мадзянскай укладу, — але, відаць, наша, белару-
ская, доля такая, што каб гутарка ідзе аб
тым, ці мае права беларус жыць, то ўсе зако-
ны іхым «шмат-нашывара».

У кароткіх рысах, — прыгаврае аўтар, — пра-
соджым той грунт шляху, па каторым ідзе
адраджэнні і самаадзначэнне беларускага на-
рода і, можа, дадзім адка «прынясены» і вора-
гам нашым, што ён уяўляе чалавечы імя
«імянамо» моры, але хоць крыху кінеш свату
і тым нашым братам, што яшчэ дасяць бр-<